

GODIŠNJI PLAN RADA I FINANSIJSKI PLAN ZA 2026. GODINU

Mart 2026.

Sadržaj:

1. UVOD	3
2. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE.....	4
3. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2026. GODINU	5
4. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2026. GODINI.....	8
4.1. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća.....	10
4.2. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta	10
4.3. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova	10
4.4. Programska linija za podsticanje inovacione kulture.....	11
4.5. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore.....	11
4.6. Programska linija za za finansiranje inovativnih rješenja u javnom sektoru - GovTech program	11
5. SPROVOĐENJE PROGRAMA ULAGANJA OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA PRIVREDNI I EKO- NOMSKI INTERES CRNE GORE u 2026. GODINI.....	13
5.1. Odobrene aktivnosti Programa ulaganja od posebnog značaja u 2025. godini	13
5.2. Planirane aktivnosti Programa ulaganja od posebnog značaja u 2026. godini.....	14
6. MEĐUNARODNA SARADNJA FONDA TOKOM 2026. GODINE	16
6.1. Saradnja sa međunarodnim institucijama.....	16
6.2. Učešće Fonda u različitim međunarodnim i EU programima i projektima	17
7. PROMOTIVNE I EDUKATIVNE AKTIVNOSTI U 2026. GODINI.....	18
8. FINANSIJSKI PLAN ZA 2026. GODINU.....	20
8.1. Ukupni planirani prihodi iz nacionalnog budžeta	20
8.2. Planirani rashodi fonda iz budžeta namijenog potrebama operativnog poslovanja	21

1. UVOD

Godišnji plan rada Fonda za inovacije Crne Gore definiše ključne aktivnosti i prioritete Fonda za 2026. godinu. Kroz različite programe i inicijative, Fond stvara mogućnosti za rast i razvoj inovativnih ideja, podstiče preduzetništvo i doprinosi unapređenju ekonomskog okruženja i povećanju konkurentnosti crnogorske privrede.

Fond za inovacije je tokom četiri godine postojanja ostvario značajne i relevantne rezultate u razvoju inovacionog ekosistema. Od septembra 2021. godine, uz podršku međunarodnih eksperata, uspješno je sproveo deset programa podrške usmjerenih ka svim akterima inovacionog ekosistema.

Do sada su sprovedena 23 javna poziva, kroz koje je ugovoreno ukupno 277 projekata, uz podršku vrijednu više od 12,2 miliona eura. Svi projekti prošli su međunarodnu, stručnu i nezavisnu evaluaciju u kojoj je učestvovalo više od 250 evaluatora.

Kroz pozive objavljene 2025. godine podržano je 108 projekata, uz dodijeljena sredstva u iznosu većem od 4,1 milion eura. Kada uključimo i poziv za energetska efikasnost iz 2024. godine, čiji je proces ocjenjivanja i ugovaranja završen sredinom prošle godine, tokom 2025. godine ukupno su ugovorena 122 projekta za koje je izdvojeno blizu 6,3 miliona eura.

Plan rada Fonda za 2026. godinu definiše okvir aktivnosti koje Fond planira realizovati u tekućoj godini, prvenstveno je fokusiran na programske linije podrške inovacijama koje će se sprovoditi, kao i izvore finansiranja. U skladu sa Statutom Fonda, plan rada odobrava Vlada Crne Gore, čime se obezbjeđuje transparentnost i usklađenost sa nacionalnim strateškim smjernicama kao i doprinos ostvarivanju ciljeva državne inovacione politike i izgradnji održivog inovacionog ekosistema u Crnoj Gori.

Takođe, važan okvir djelovanja Fonda definisan je strateškim dokumentima među kojima je i Program za nauku i inovacije 2026-2030, koji je Vlada Crne Gore usvojila krajem prošle godine. Ovim važnim dokumentom je uspostavljen jedinstven, višegodišnji i koordinisan okvir za razvoj nauke, istraživanja i inovacija, u ukupnoj indikativnoj vrijednosti od 131,8 miliona eura. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija ima ulogu krovnog koordinatora Programa, a Fond za inovacije učestvuje u njegovoj implementaciji kao ključni partner uz Naučno-tehnološki park, Tehnopolis, univerzitete i naučnoistraživačke ustanove. Program se realizuje kroz snažnu koordinaciju nauke, privrede i javnog sektora. Usklađen je sa politikama Evropske unije i Reformskom agendom, te predstavlja važan korak ka razvoju ekonomije zasnovane na znanju i održivom rastu.

Program definiše platformu kroz koju da svi nosioci aktivnosti djeluju u sinergiji, u skladu sa zajedničkim ciljevima, prioritetima i očekivanim rezultatima.

2. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 11. juna 2021. godine donijela Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću *Fond za inovacije Crne Gore* („Službeni list CG“, broj 64/21). Fond je osnovan kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Podgorici, a na osnovu Zakona o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG“, broj 82/20). Primarna djelatnost Fonda je implementacija mjera i programa inovacione politike namijenjene malom i srednjem preduzetništvu, kao i transfer tehnologija sa javnih naučno-istraživačkih institucija na privredu. Svojim djelovanjem, Fond je prepoznat kao ključno implementaciono tijelo politike inovacija čiji je primarni zadatak sprovođenje inovativnih programa i projekata sa posebnim fokusom na pametnu specijalizaciju.

Nakon osnivanja, Vlada Crne Gore usvojila je i Statut Društva („Službeni list CG“, broj 93/21), kojim se propisuje organizacija, kao i način rada Fonda, te ostala pitanja od značaja za rad Društva. Fond ima status jednočlanog društva, čiji je osnivač Vlada Crne Gore sa udjelom kapitala od 100%. Osnovan je na neodređeno vrijeme, a vršiće ovlašćenja u okviru djelatnosti propisane zakonom kojim se uređuje inovaciona djelatnost. Organi upravljanja Fonda su: Odbor direktora i Izvršni direktor.

Osnovnom djelatnošću Fonda za inovacije smatra se sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora. Pored osnovne, Fond obavlja i druge djelatnosti:

- Sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije, u skladu sa odlukama Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju;
- Pružanje tehničke podrške Savjetu
- Utvrđivanje instrumenata podrške i načina korišćenja sredstava Društva;
- Promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- Ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave, odnosno lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija, obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione politike;
- Podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru;
- Podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- Podsticanje javno-privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnog preduzetništva;
- Učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i inovacijama;
- Tehnička i savjetodavna pomoć organima državne uprave u okviru programa nacionalne, međunarodne i međuregionalne saradnje, usmjerenih na razvoj inovativnog preduzetništva i transfera tehnologija;
- Nadzor i praćenje realizacije programa i projekata u nadležnosti Društva.

Fond za inovacije Crne Gore je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) 14. septembra 2021. godine, kao društvo sa ograničenom odgovornošću, a na osnovu člana 272 Zakona o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20).

Fond za inovacije je specijalizovana institucija koja okuplja lokalne i međunarodne stručnjake za istraživanje i razvoj, transfer tehnologije, EU finansiranje, finansijsko upravljanje, evaluaciju projekata i praćenje potreba za sprovođenje Vladinih programa koji vode ka većim tehnološkim kapacitetima crnogorskih preduzeća, te podsticanju transfera tehnologije i komercijalizaciji inovacija. Za četiri godine postojanja Fonda, širok opseg različitih programskih linija već daje rezultate u vidu efikasnije saradnje između akademske zajednice i privatnog sektora i poboljšanju inovacija u privatnom sektoru.

Uvođenjem novog programskog okvira koji trenutno sadrži deset različitih programa podrške i značajno je diversifikovaniji i kompleksniji u odnosu na početak rada Fonda, uvođenjem GBER-a (*General Block Exemption Regulation*) u programe Fonda, Pravilnika o nabavkama za korisnike programa Fonda koji nisu u obavezi da primjenjuju Zakon o javnim nabavkama, javlja se potreba za jasnijim definisanjem opisa poslova, preuzimanje nadležnosti za procese na nivou srednjeg menadžmenta i veće samostalnosti i odgovornosti srednjeg menadžmenta u utvrđivanju ciljeva i zadataka, pa je za 2026. godinu planirano povećanje broja zaposlenih u skladu sa Aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

3. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2026. GODINU

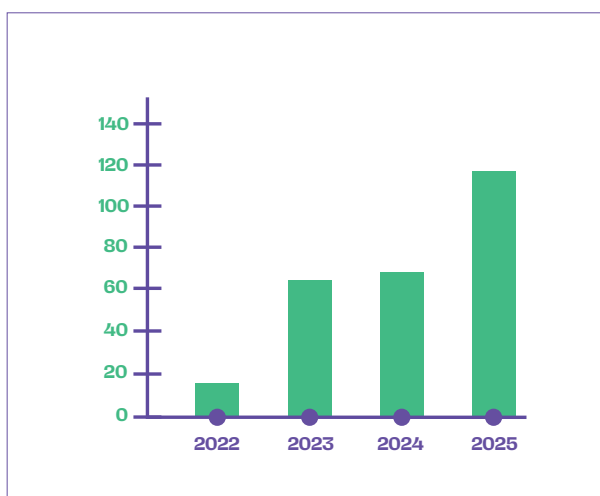
Prema Statutu, Fond za inovacije donosi godišnji Plan rada i finansijski plan, koji odobrava Vlada Crne Gore kao osnivač Fonda. Kroz ovaj plan, definiše se okvir aktivnosti, preciziraju se programske linije koje Fond sprovodi i navode se izvori finansiranja.

Fond dobijena sredstva dodjeljuje subjektima inovacione djelatnosti u skladu sa zakonom i po unaprijed utvrđenim procedurama, isključivo u cilju jačanja kapaciteta, podsticanja i pružanja podrške razvoju inovacione djelatnosti. Svoje akte i procedure usaglašava sa javnim politikama i strategijama, u direktnoj saradnji i komunikaciji sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, kao nadležnim ministarstvom.

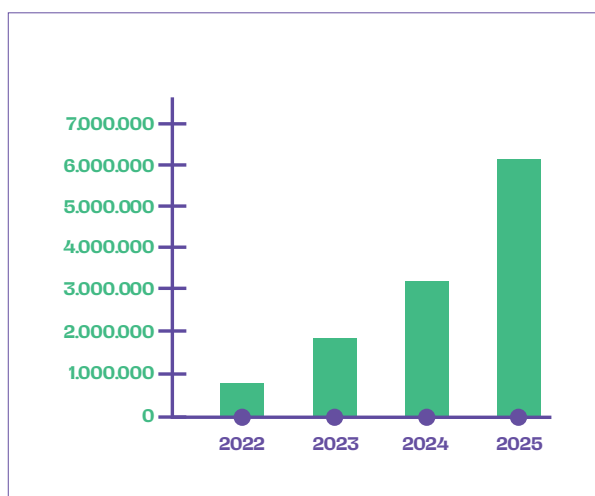
Sredstva za rad Fonda su, u skladu sa Zakonom o inovacionoj djelatnosti (član 39), obezbijeđena iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova, prihoda od donacija, legata i sponzorstava, prodaje udjela ili akcija iz dobiti privrednih društava u kojima Fond ima akcije ili udio, itd.

Fond je u prve četiri godine poslovanja ispunio sve zacrtane ciljeve, što je prikazano kroz godišnje izvještaje o radu. Tokom prethodne četiri godine, kreirani su programi podrške koji podržavaju razvoj inovativnih ideja od samog početka do komercijalizacije i namijenjeni su svim akterima inovacionog ekosistema. Za ove programe je raspisano do sada 23 javna poziva. Od ukupno 1028 podnešenih prijava za grantove tokom protekle četiri godine, ukupno je odobreno 277 projekata za koje je izdvojeno preko 12,2 miliona eura, sa pojedinačnom podrškom po projektu do 200.000 eura. Svi programi Fonda imaju za cilj podsticanje inovativnosti crnogorske privrede i doprinos ekonomskom razvoju i konkurentnosti Crne Gore.

Kada su podaci po godinama u pitanju, Fond je u 2022. godini za odobrenih 16 projekata izdvojio blizu 700.000 eura, dok je tokom 2023. godine odobreno 68 projekata za čiju podršku je Fond obezbijedio skoro 2 miliona eura. Tokom 2024. godine odobren je 71 projekat i izdvojeno je više od 3,2 miliona eura, dok je u 2025. godini ugovoreno 122 projekta čija je vrijednost grantova blizu 6,3 miliona eura.

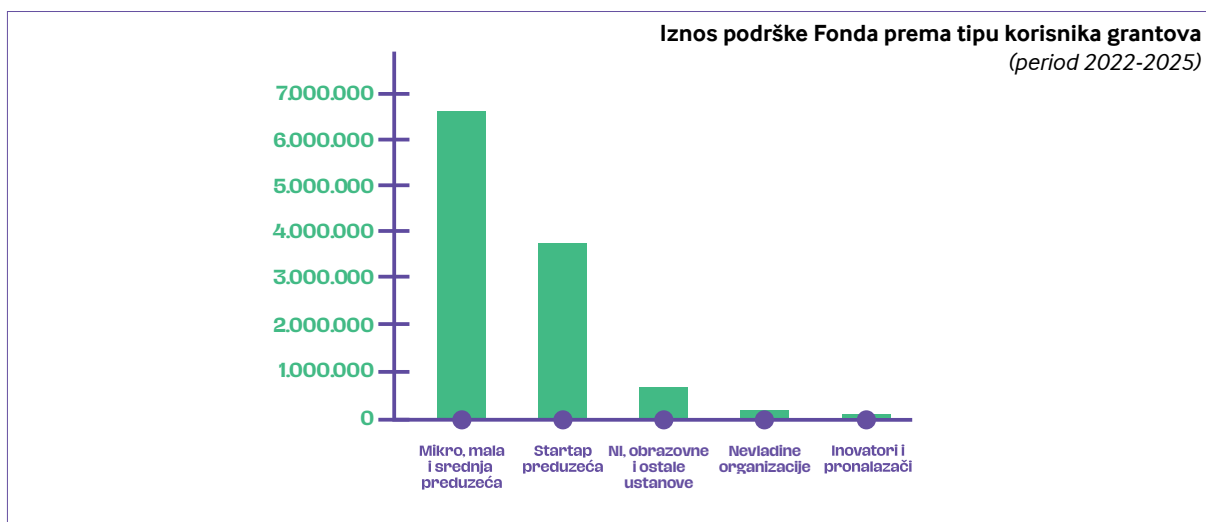
Grafik 1: Ugovoreni projekti po godinama

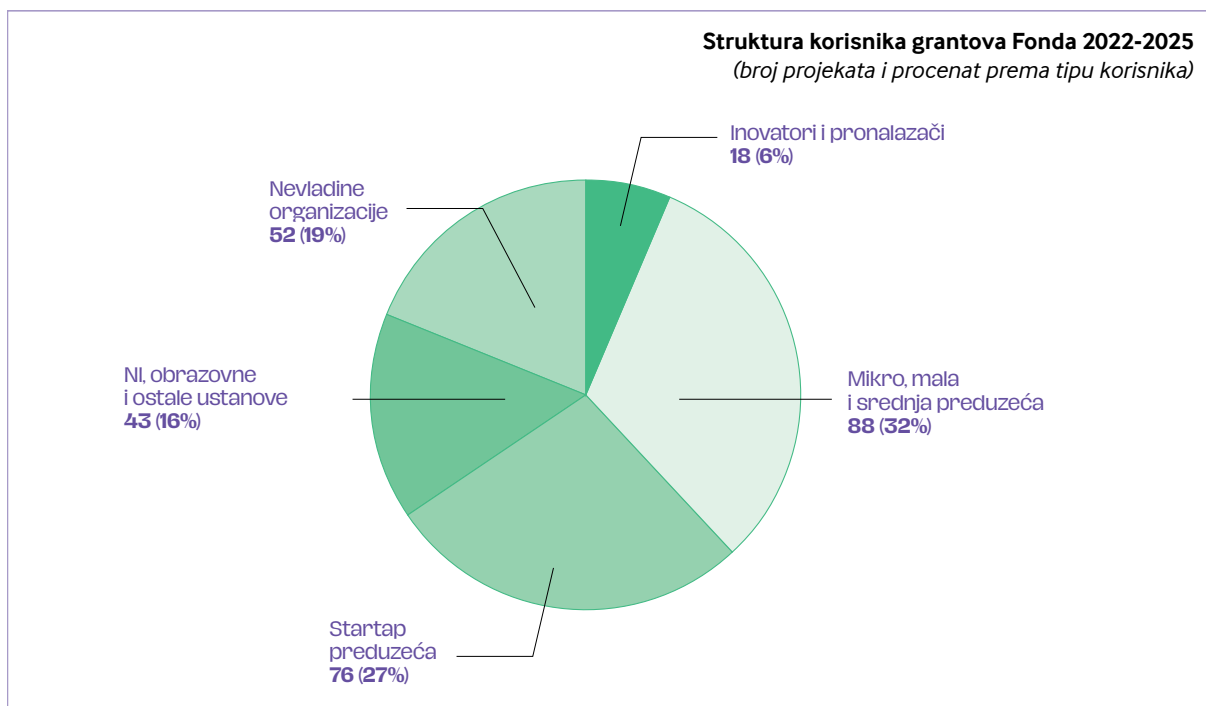
Grafik 2: Dodijeljena podrška Fonda po godinama

Kada govorimo o strukturi korisnika podrške Fonda, najviše ih je iz privrednog sektora (59,2%). Tokom četvorogodišnjeg perioda rada Fonda, skoro 90% sredstava podrške (~11M eura) opredijeljeno je za realizaciju 165 projekata koje sprovode mikro, mala i srednja preduzeća. U okviru ovog iznosa je više od 4 M eura dodijeljeno za direktnu podršku razvoju startap preduzeća.

Naučnoistraživačke i obrazovne ustanove su takođe bile uključene i direktni korisnici grantova u vrijednosti od blizu 900.000 eura, a pored direktnih grantova učestvuju i kao partneri u kolaborativnim grantovima koje koordiniraju preduzeća. U dijelu projekata sa fokusom na edukaciju i podsticanje inovacione kulture, nevladine organizacije implementiraju preko 50 projekata ukupne vrijednosti preko 420.000 eura.

Grafik 3: Struktura korisnika podrške Fonda

Grafik 4: Struktura korisnika podrške Fonda

Iz prethodne analize evidentno je da je inovaciona aktivnost najzastupljenija u poslovnom sektoru naročito u okviru inovativnih MMSP. Takođe i startup zajednica bilježi značajan rast posljednjih godina, uz napomenu da je ova vrsta podrške do sada pretežno fokusirana na ranu fazu razvoja.

Važnu osnovu za pripremu Plana rada Fonda predstavlja Program za nauku i inovacije 2026-2030, kojim je uspostavljen okvir za višegodišnje i koordinirano strateško planiranje aktivnosti Fonda za inovacije. Dokument je usvojen na sjednici Vlade Crne Gore 26. decembra 2025. godine i njegovu implementaciju je zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija. Ministarstvo, u svojstvu koordinatora Programa, obezbjeđuje usklađeno programiranje, finansiranje i praćenje mjera, kao i snažnu međuinstitucionalnu koordinaciju između nauke, privrede i javnog sektora. Finansijski okvir za narednih pet godina implementacije Programa za nauku i inovacije 2026-2030, na indikativnom nivou, predviđa mogućnost ugovaranja oko 130 miliona eura za istraživanje, nauku i inovacije, pri čemu će se stvarna potrošnja ovih sredstava raspoređivati kroz više godina, u skladu s dinamikom realizacije projekata i budžetskim okvirom. Primjena programa će se dodatno razrađivati kroz godišnje budžetske procese, u zavisnosti od raspoloživih finansijskih kapaciteta i drugih budžetskih prioriteta države. Program je strukturiran po prioritarnim osama koje odražavaju ključne ciljeve u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti, inovacija i pametne specijalizacije. U okviru svake prioritarnе ose definisani su specifični ciljevi i skup instrumenata koji ih podržavaju, uz jasno definisanu logiku intervencije koja povezuje ulazne resurse, planirane aktivnosti, neposredne rezultate i srednjoročne rezultate. Za svaku prioritetnu osu i za svaki instrument utvrđen je skup pokazatelja neposrednih i srednjoročnih rezultata, što omogućava sistematično praćenje napretka i efekata Programa, kao i pravovremeno prilagođavanje mjera na osnovu objektivnih i uporedivih podataka.

Pored budžetskih sredstava, finansiranje će se obezbjeđivati iz sredstava EU i drugih međunarodnih izvora, kao i iz sredstava posebnog Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore, u okviru komponente ulaganja u inovacije koja predstavlja jedan jako važan dodatni izvor finansiranja inovacija u Crnoj Gori. Vlada Crne Gore je u maju i septembru ja 2025. dala saglasnost na sprovođenje 4 inicijative iz sredstava iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore i u te svrhe je rezervisano 6.990.000 eura, od kojih je 6 miliona opredijeljeno Fondu da implementira 3 programske linije, a četvrta predstavlja nacionalni doprinos za sprovođenje projekta „Podsticanje investicija u Crnoj Gori – Accelerating Investment in Montenegro (AIM) koju je u vrijednosti od 990.000 EUR.

U skladu sa definisanim Programom, Fond će u 2026. godini svoje primarne aktivnosti usmjeriti na sprovođenje svojih ranije uspostavljenih programa podrške, kao i aktivnosti koje su podržane kroz Program ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Pored efikasnog sprovođenja programskih šema finansiranja, jedan važan segment aktivnosti odnosi se na intenziviranje međunarodne i regionalne saradnje i učestvovanje u međunarodnim inicijativama i projektima.

4. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2026. GODINI

Fond planira implementirati šest programa podrške iz nacionalnog budžeta predviđenog za tekuću godinu. Svaka od ovih programskih linija osmišljena je sa fokusom na specifične ciljeve koji se žele postići. Uzimajući u obzir različite faze tehnološkog razvoja ideja (TRL faze), programi su usmjereni na pružanje podrške inovacionom ekosistemu u svim fazama razvoja.

Programske linije kojima će Fond podržati inovacionu zajednicu tokom 2026. godine su:

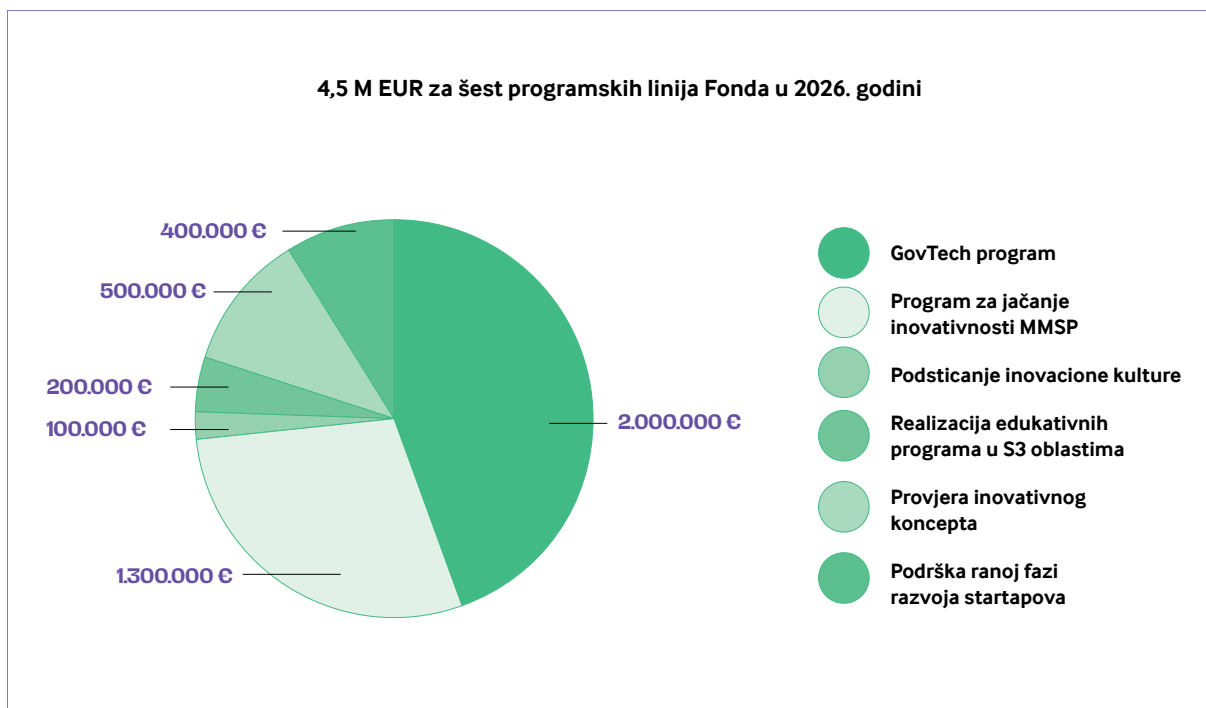
1. Program za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća;
2. Provjera inovativnog koncepta - PoC;
3. Podrška ranoj fazi razvoja startapova;
4. Podsticanje inovacione kulture;
5. Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije; i
6. Program za finansiranje inovativnih rješenja u javnom sektoru – GovTech program.

Vremenski rok i dinamika objavljivanja Javnih poziva za programe podrške okvirno su definisani na sljedeći način:

PROGRAMSKA LINIJA	BUDŽET FONDA	PLANIRANO RASPISIVANJE JAVNOG POZIVA
1. Program za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	1.300.000	April
2. Provjera inovativnog koncepta	500.000	April
3. Podrška ranoj fazi razvoja startapova	400.000	April
4. Podsticanje inovacione kulture	100.000	April
5. Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	200.000	April
6. Program za jačanje inováacija u javnom sektoru (GovTech)	2.000.000	Oktobar

Tabela 1: Okvirni plan objavljivanja javnih poziva tokom 2026. godine po mjesecima

Prvih pet programskih linija finansiraju se iz nacionalnog budžeta preko Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore u ukupnom iznosu od 2,5 eura, dok je za šesti program Govtech opredijeljen iznos od 2M eura iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Preduslov za realizaciju planiranih aktivnosti predviđenom dinamikom jeste usvajanje Plana rada najkasnije u aprilu i da sredstva predviđena budžetom za realizaciju ovih aktivnosti budu stavljena Fondu na raspolaganje prije raspisivanja javnih poziva. Ukoliko dođe do vanrednih okolnosti na koje Fond ne može da utiče ili koje ne zavise od Fonda, rokovi, dinamika i način sprovođenja planiranih aktivnosti će se uskladiti sa nastalim okolnostima.

Grafik 5: 4,5 miliona eura za šest programskih linija Fonda u 2026. godini

Za sve programe, obezbijedena je adekvatna evaluacija po uzoru na međunarodno priznate standarde i prakse, primjenjujući principe transparentnosti i objektivnosti (međunarodni eksperti i međunarodna ekspertska komisija). Fond je donio Pravilnik o evaluacionom procesu kojim se propisuje način izbora evaluatora, Ekspertske komisije, kodeks ponašanja evaluatora i članova komisije, sprječavanje sukoba interesa, procedure za odabir projekata koji se finansiraju iz sredstava Fonda, kao i postupak donošenja odluke o finansiranju. Odabir evaluatora vrši se u skladu sa Pravilnikom o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora i upisu u registar, kao i iz drugih dostupnih izvora potencijalnih evaluatora, vodeći računa o kvalifikacijama, vještinama i znanjima potrebnim za evaluaciju projekata kao i ciljevima programa Fonda unutar kojih se evaluiraju prijedlozi projekata.

Evaluacija projektnih prijedloga se može sprovesti u jednom ili dva kruga evaluacije, zavisno od ciljeva programa. U zavisnosti od vrste i ciljeva programa, projekte ocjenjuju međunarodni eksperti i Ekspertska komisija. Izuzetak su prijedlozi projekata do maksimalnog iznosa od 20.000 EUR, koje može ocjenjivati interna ili eksterna Komisija Fonda koju imenuje Izvršni direktor za taj program. Fond je do sada angažovao preko 250 različitih međunarodnih eksperata i evaluatora ocjenu projekata u prethodne četiri godine. Nakon zaključenja roka javnog poziva, svi prijedlozi projekata koji zadovoljavaju formalne uslove, ulaze u postupak evaluacije kako bi se ocijenila usklađenost projektnih prijedloga s evaluacionim kriterijumima važećim za određeni program.

U nastavku su date detaljnije informacije po pojedinačnim programskim linijama.

4.1. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća

Osnovne karakteristike: Ovaj Program je fokusiran na obezbjeđivanje podrške mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP), uključujući i startup preduzeća u zrelijoj fazi, koja razvijaju inovacije za koje postoji potreba na tržištu. Ovaj program je bio izuzetno uspješan u 2023. i 2025. godini i jedini je program Fonda kojim se finansiraju ideje u zrelijim fazama razvoja (TRL 5 do TRL 8) i on je prirodan nastavak finansiranja za projekte koji su prošli ranije faze razvoja i čija je implementacija uspješno završena.

Cilj Programa: Povećanje inovativnosti MMSP uvođenjem procesnih inovacija ili stvaranjem novih ili poboljšanih tržišno orijentisanih proizvoda, usluga ili tehnologija. Namjera je da se ulaganjem u predkomercijalne aktivnosti preduzeća podstakne razvoj i poboljšanje proizvoda, usluga i tehnologija koji su novi ili znatno poboljšani u poređenju sa onima koji su već dostupni na tržištu s ciljem komercijalizacije, a koja će doprinijeti povećanju prihoda preduzeća. Takođe, podstiče se i razvoj inovacija procesa odnosno uvođenje novog ili značajno poboljšanog načina obavljanja poslova u poslovnom okruženju s ciljem ubrzanja procesa proizvodnje, povećavanja preciznosti i kvaliteta proizvodnje ili značajnog smanjenja troškova proizvodnje.

Ukupan budžet: 1.300.000 EUR

Trajanje programa: od 12 do 36 mjeseci

4.2. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta

Osnovne karakteristike: Programom provjere inovativnog koncepta (Proof of Concept - PoC) prepoznaje se potreba za podršku inovacijama od najranijih faza istraživanja, kako bi se pružili dokazi da su novi proces ili tehnologija ostvarljivi i da potencijalno mogu imati komercijalnu primjenu.

Cilj Programa: Glavni cilj Programa je podrška inovacijama u ranoj fazi istraživanja kako bi se osigurao pred-komercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog koncepta, te jačanje kapaciteta i sposobnosti privatnog sektora i naučno-istraživačkih institucija za istraživanje, razvoj i inovacije. Cilj je da se kroz podršku za dokaz koncepta utvrdi da li je predložena ideja u vezi sa novim postupkom ili tehnologijom izvodljiva i tržišno orijentisana, ukazujući na taj način na izvodljivost daljih ulaganja u razvoj predloženog koncepta. U sklopu ovog programa finansiraju se projekti koji imaju visok tehnološki rizik, to jeste oni za koje nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i kao takvo funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti i pozitivan i negativan, odnosno ovaj program će dati odgovore o isplativosti daljeg ulaganja u razvoj. Uspješni PoC projekti će pružiti ulagačima sigurnost da je proces tehnički izvodljiv i da prototip funkcioniše.

Ukupan budžet: 500.000 EUR

Trajanje projekata: najmanje 4, a najviše 12 mjeseci

4.3. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova

Osnovne karakteristike: Program je osmišljen da podrži perspektivne timove koji imaju za cilj da validiraju svoje poslovne ideje potvrđivanjem njihovog predloženog rješenja i demonstriranjem potencijala njihovog novog proizvoda, usluge, procesa ili tehnologije kroz razvoj prvog prototipa ili minimalno održivog proizvoda (MVP).

Cilj Programa je unapređenje startup zajednice u Crnoj Gori kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih i stvaranje novih startup preduzeća. Program podržava inovativne startup projekte koji nude rješenja sa razvojnim potencijalom. Kroz ovu finansijsku pomoć omogućava se podrška startupovima da nastave razvoj inovativnih rješenja s visokim potencijalom rasta na tržištu ili inovativnih rješenja koja doprinose

rješavanju društvenih izazova u raznim oblastima uključujući i prioritetna područja pametne specijalizacije. Takođe, cilj je i unapređenje poslovanja u vidu jačanja njihovih kapaciteta i konkurentnosti imajući u vidu da ova programska linija podrazumijeva i mentorsku podršku.

Ukupan budžet: 400.000 EUR

Trajanje programa: 6-9 mjeseci

4.4. Programska linija za podsticanje inovacione kulture

Osnovne karakteristike: Podrška je usmjerena na aktivno podsticanje inovacione kulture u Crnoj Gori tokom godine u kojoj je objavljen poziv. To se postiže organizacijom događaja i manifestacija usmjerenih ka popularizaciji inovacija i inovativnog preduzetništva. Takođe, programom je moguće sprovesti aktivnosti za podizanje svijesti o važnosti inovacija za održivi razvoj (koncept pametnih gradova, zelena transformacija, plavi rast itd.). Ova programska linija uključuje i kreiranje takmičenja inovativnih ideja, hakatona, kao i drugih aktivnosti podrške inovacionoj djelatnosti.

Cilj Programa: Cilj ovog programa je uticati na percepciju inovacije kao prilike za kreiranje ili unapređenje poslovanja. Takođe, cilj je doprinijeti prepoznavanju kvalitetnih inovativnih ideja i njihovoj afirmaciji. Kroz ovaj program, žele se razvijati vještine mladih ljudi koje su neophodne u procesu razvoja inovacije. Dodatno, fokus programa je na afirmaciji kreativnosti i inovativnosti u obrazovanju te sticanju poslovnog iskustva.

Ukupan budžet: 100.000 EUR

Trajanje programa: Korisnici će biti u obavezi sprovesti planirane aktivnosti do 31. marta 2027. godine

4.5. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na realizaciju intenzivnih obuka, cjelovitog obrazovanja, posebnih programa usavršavanja, te sličnih inicijativa za učenike, studente, mlade istraživače i profesionalce, sa posebnim naglaskom na oblasti pametne specijalizacije Crne Gore.

Cilj Programa: Cilj je privući istaknute profesionalce, naučnike, inovatore i/ili preduzetnike iz zemlje i svijeta da se angažuju, pripreme i organizuju strukturirane programe obuka trajanja do 6 mjeseci, sa ciljem doprinosa unaprjeđenju znanja i vještina mladih ljudi - učenika, studenata, mladih istraživača i profesionalaca. Programi bi trebali obuhvatiti aktuelne i perspektivne naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba da unaprjeđuje ljudske resurse.

Ukupan budžet: 200.000 EUR

Trajanje projekta: Korisnici će biti u obavezi sprovesti planirane aktivnosti do 31. marta 2026. godine

4.6. Program za finansiranje inovativnih rješenja u javnom sektoru - GovTech program

Program GovTech ima za cilj da utiče na značajno ubrzanje digitalne transformacije javnog sektora i uvođenje jednostavnije i efikasnije državne administracije. Ova inicijativa je kreirana u saradnji sa Ministarstvom javne uprave, kako bi se što bolje definisali prioriteti koje Vlada prepoznaje u ovom domenu i kako ne bi došlo do preklapanja aktivnosti koje se finansiraju.

Cilj Programa je da podstakne institucije javnog sektora da koriste savremene tehnologije za unaprjeđenje pružanja usluga i efikasnosti poslovanja. Ovim programom, Fond za inovacije omogućava javnim

institucijama da koriste savremene tehnologije kako bi poboljšale svoje usluge i efikasnije odgovarale na potrebe građana. Istovremeno, otvara se prilika za tehnološke kompanije i istraživačke organizacije da razviju i testiraju rješenja s visokim potencijalom primjene u javnom sektoru.

Program obuhvata širok spektar tehnoloških oblasti, uključujući vještačku inteligenciju, automatizaciju procesa, digitalizaciju administrativnih procedura, sisteme za elektronsku upravu, pametne sisteme za upravljanje resursima, blockchain tehnologije, Internet stvari (IoT), razvoj naprednih softverskih rješenja, cloud tehnologija, itd.

Učesnici programa imaju pristup finansijskoj podršci za razvoj i testiranje prototipa, pilot projekata ili prilagođavanje postojećih rješenja specifičnim potrebama javnih institucija. Ovim pristupom podstiče se partnerstvo između javnog i privatnog sektora, povećava se transparentnost i efikasnost u radu javnih institucija te doprinosi digitalnoj transformaciji društva.

Ovaj program se realizuje prema internim procedurama Fonda i sastoji se iz dvije faze:

1. Prva faza: Preduzeća i institucije iz javnog sektora kandiduju izazove sa kojima se suočavaju, a za koje na tržištu nije dostupno adekvatno rješenje, a moglo bi se naći kroz neki inovativni pristup i projekat (razvojem potpuno novog rješenja koje ne postoji na tržištu ili adaptacijom postojećeg rješenja prema potrebama javnog preduzeća).

2. Druga faza: Nakon što Fond raspiše poziv sa odabranim izazovima, inovativne kompanije i naučno-istraživačke ustanove podnose prijave sa inovativnim rješenjima za konkretne izazove, izabrane u prvoj fazi.

Na ovaj način se podstiče saradnja između javnog sektora i inovativnih kompanija i u jednoj godini se nudi modernizacija minimum 10 usluga koje nudi javni sektor.

Za realizaciju GovTech programa pokrenutog 2025. godine, opredijeljena su sredstva u iznosu od 2.000.000 EUR iz Programa za ulaganja od posebnog značaja za podršku implementaciji projekata.

Istovremeno, planom se ostavlja mogućnost da se raspoloživa sredstva za GovTech program dodatno uvećaju, u slučaju da broj pozitivno ocijenjenih i za finansiranje preporučenih projekata, nakon sprovedene evaluacije, premaši inicijalno opredijeljeni budžet.

U tom slučaju, sredstva planirana za realizaciju narednog (drugog) ciklusa GovTech programa mogu se preusmjeriti i pridružiti tekućem pozivu, uzimajući u obzir kvalitet projekata, opravdanost ulaganja i efikasnost ukupnog procesa implementacije.

Ukoliko rezultati evaluacije ne opravdaju proširenje budžeta, sredstva ostaju raspoloživa za organizaciju i sprovođenje novog ciklusa programa.

5. SPROVOĐENJE PROGRAMA ULAGANJA OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA PRIVREDNI I EKONOMSKI INTERES CRNE GORE U 2026. GODINI

Jako važan dodatni izvor finansiranja inovacija u Crnoj Gori jeste Program ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore.

Odlukom o izmjenama i dopunama „Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo, prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore“, Vlade Crne Gore od 30.12.2021. godine, svaki aplikant, bio je u obavezi da, između ostalog, položi 100.000 eura na escrow račun za razvoj inovacionog ekosistema u Crnoj Gori. Prema jasno definisanim pravilima kojima se uređuje mehanizam programa ekonomskog državljanstva, tek nakon odobrenja državljanstva aplikantu, sredstva prelaze na žiro-račun Fonda. Članom 10 stav 1 tačka 3a escrow ugovora između Fonda za inovacije, Banke i Aplikanta, propisuje način deponovanja sredstava i precizira da se isplata sredstava po odobrenju aplikacije može vršiti isključivo na namjenski račun Fonda.

U skladu sa navedenom procedurom odobravanja aplikacija tokom trajanja programa, sa escrow računa su na žiro-račun Fonda prenesena su sredstva u ukupnom iznosu od 31.200.000 eura. Sredstvima raspoložive Fond i mogu se namjenski trošiti uz prethodnu saglasnost Vlade. Program za nauku i inovacije 2026-2030 je pripremljen u saradnji sa Svjetskom bankom i predstavlja referentni okvir za planiranje i korišćenje sredstava za inovacionu politiku, uključujući i sredstva iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore kojim upravlja Fond za inovacije Crne Gore.

5.1. Odobrene aktivnosti Programa ulaganja od posebnog značaja u 2025. godini

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 15. maja 2025. godine dala saglasnost na „Plan razvoja inovacionog ekosistema korišćenjem sredstava iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore – Predlog za 2025. godinu“ koji je podnio Fond za inovacije Crne Gore. Ovaj plan uključuje tri inicijative koje Fond za inovacije planira da sprovede u naredne tri godine: stvaranje regionalnog akceleratora za održivost i vještačku inteligenciju, GovTech program te jačanje postojećih programa Fonda, s ciljem pripreme crnogorskih inovativnih preduzeća za buduće strukturne i kohezione fondove, kao i jačanja kapaciteta samog Fonda za upravljanje složenim programima podrške, uključujući sredstva iz IPA III i budućih strukturnih fondova EU. Time bi se obezbijedili bolji uslovi za rast inovacija, jačanje privrede i privlačenje investicija. Kroz navedene tri inicijative tokom 2025. godine pokrenute su aktivnosti ukupne vrijednosti 6 miliona eura.

Dodatno, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 11. septembra 2025. godine dala saglasnost na Informaciju o korišćenju sredstava iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore sa Predlogom nacionalnog doprinosa za sprovođenje projekta „Podsticanje investicija u Crnoj Gori – Accelerating Investment in Montenegro (AIM) koju je dostavilo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija. Fond je zadužen za obezbjeđenje 990.000 EUR za sprovođenje aktivnosti navedenog projekta.

Na ovaj način je tokom 2025. godine rezervisano 6.990.000 za sprovođenje navedene 4 inicijative. Procedure za realizaciju predviđenih aktivnosti i programa pokrenute su tokom 2025. godine.

PROGRAMSKA LINIJA	BUDŽET FONDA
1. GovTech program podrške javnom sektoru	2.000.000
2. Regionalni akcelerator za održivost i AI	1.500.000
3. Jačanje postojećih programa Fonda	2.500.000
4. Projekat „Podsticanje investicija u Crnoj Gori“ (Agencija za investicije Crne Gore)	990.000
UKUPNO	6.900.000

Tabela 2: Pokrenute aktivnosti u 2025. godini iz Programa ulaganja od posebnog značaja

Projekat Accelerating Investment in Montenegro (AIM) sprovodi Agencija za investicije Crne Gore, a kofinansiran je od strane Evropske unije.

Ovaj projekat ima za cilj privlačenje stranih investicija, jačanje konkurentnosti domaće privrede i unaprijeđenje regulatornog okvira. Nacionalni doprinos od 990.000 EUR, koji se Zaključkom Vlade obezbjeđuje preko Fonda za inovacije Crne Gore, bio bi usmjeren na (i) inovacione platforme i digitalne baze (kroz razvoj platformi koje imaju za cilj povećanje transparentnosti, vidljivosti i atraktivnosti domaćih kompanija); (ii) razvoj programa za inovacije i saradnju (kroz formiranje sektorskih grupa u prioritarnim granama koje imaju za cilj podršku domaćim preduzećima u pripremi za saradnju sa stranim investitorima kroz inovacije i transformaciju poslovnog modela); (iii) AIM Investicioni forum i promociju (kroz organizaciju foruma, promocija, kampanja, produkciju publikacija, koje imaju za cilj jačanje međunarodne promocije Crne Gore kao atraktivne investicione destinacije, uz direktno povezivanje investitora i domaćih aktera); (iv) reformske komponente i regulatorne inovacije; (v) upravljanje, monitoring i jačanje kapaciteta. Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju je na sjednici održanoj 5. septembra zaključio da projekat koji je predložila Agencija za investicije daje doprinos razvoju inovacione djelatnosti i predstavlja proširivanje portfolija dobrih inicijativa koje sprovodi Fond za inovacije kreirajući sistem podrške za privlačenje investicija za dalji razvoj inovacionih potencijala, pa da je stoga komplementaran tekućim programima koji se sprovode od strane Fonda. Nakon toga, isti je upućen Vladi na usvajanje i usvojen na sjednici održanoj 11. septembra.

5.2. Planirane aktivnosti Programa ulaganja od posebnog značaja u 2026. godini

Programom za nauku i inovacije 2026–2030 predviđeno je da se finansiraju aktivnosti iz sredstava Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore u narednih 5 godina, kao i uslovi pod kojima se finansiranje realizuje. Time je uspostavljen jasan, transparentan i opravdan osnov za korišćenje navedenih sredstava u svrhu sprovođenja inovacione politike.

Fond za inovacije će tokom 2026. godine realizovati novi Program za finansiranje inovativnih rješenja u javnom sektoru (GovTech program), iz sredstava iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore, uzimajući u obzir veliki broj objavljenih izazova i snažnu inicijativu institucija javnog sektora da koriste savremene tehnologije za unaprijeđenje pružanja usluga i efikasnosti poslovanja. Fond na ovaj način dodatno podstiče partnerstvo između javnog i privatnog sektora, povećava se transparentnost i efikasnost u radu javnih institucija i u krajnjem, daje se veliki doprinos digitalnoj transformaciji društva. Ovaj program se realizuje prema internim procedurama Fonda i sastoji se iz dvije

faze. U prvoj fazi preduzeća i institucije iz javnog sektora kandiduju izazove sa kojima se suočavaju, dok u drugoj fazi Fond raspisuje poziv sa odabranim izazovima na koji se prijavljuju inovativne kompanije i naučno-istraživačke ustanove sa inovativnim rješenjima za konkretne izazove, izabrane u prvoj fazi. Ukupna sredstva potrebna za realizaciju ove inicijative na godišnjem nivou iznose 2 miliona eura. U skladu sa Programom za inovacije, za privredni i ekonomski interes Crne Gore planirano je da se u 2026. godini realizuje novi Gov Tech program za finansiranje inovativnih rješenja u javnom sektoru. Planirana su sredstva ukupne vrijednosti od 2 miliona eura, koji će biti pokrenut u drugoj polovini 2026. godine

Programom za nauku i inovacije 2026–2030 predviđeno je da se iz sredstava Programa ulaganja od posebnog značaja finansiraju i programi koje mogu sprovesti i drugi akteri inovacionog ekosistema čije će aktivnosti dati doprinos razvoju inovacione djelatnosti u Crnoj Gori.

S tim u vezi, Programom za nauku i inovacije 2026–2030 predviđeno je da se iz sredstava Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore finansiraju i programi koje će sprovesti Naučno-tehnološki park Crne Gore, i to:

- LAUNCH@me - predinkubacioni program za startapove i inovativne timove u ranoj fazi, sa fokusom na validaciju ideje i razvoj poslovnog modela za koji su opredijeljena sredstva u iznosu od 600.000,00€;
- I4ME Hub - razvojno-edukativni program za mlade inovatore i timove sa fokusom na međunarodnu saradnju i pripremu za EU inicijative za koji su opredijeljena sredstva u iznosu od 90.000,00€;
- „Montenegro Goes Abroad“ - scale-up program internacionalizacije startapova i inovativnih kompanija (izlazak na strana tržišta, investitori, akceleratori) za koji su opredijeljena sredstva u iznosu od 800.000,00€.

Navedeni programi su sastavni dio Plana rada Naučno-tehnološkog parka za 2026. godinu, koji će se finansirati iz sredstava Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore.

NAZIV PROGRAMSKE LINIJE / AKTIVNOSTI U 2026. GODINI	PLANIRANI BUDŽET
1. GovTech program podrške javnom sektoru (Fond za inovacije)	2.000.000
2. Program LAUNCH@me (Naučnotehnološki park Crne Gore)	600.000
3. Program I4ME Hub (Naučnotehnološki park Crne Gore)	90.000
4. Program „Montenegro Goes Abroad“ (Naučnotehnološki park Crne Gore)	800.000
UKUPNO:	2.400.000

Tabela 3: Planirane aktivnosti iz Programa ulaganja od posebnog značaja u 2026. godini

Fond će, u skladu sa definisanom procedurom, nakon usvajanja planova rada Fonda i NTP-a za 2026. godinu, sklopiti ugovor sa NTP-om kojim će se definisati način, dinamika i uslovi korišćenja ovih sredstava.

6. MEĐUNARODNA SARADNJA FONDA TOKOM 2026. GODINE

U okviru međunarodne saradnje, aktivnosti Fonda će tokom 2026. godine biti usmjerene na:

- Intenziviranje saradnje sa međunarodnim institucijama i institucijama Evropske unije u cilju sprovođenja inovacione politike, jačanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta, kao i kroz razmjenu znanja, iskustava i najboljih praksi;
- Učešće Fonda u različitim međunarodnim i EU projektima i inicijativama;
- Poboljšanje regionalne povezanosti u cilju snaženja inovacionog ekosistema i podrške razvoju startapova.

6.1. Saradnja sa međunarodnim institucijama

Tokom 2026. godine Fond će nastaviti da pruža podršku korisnicima za učešće u Horizont Evropa programu, prvenstveno preko Evropskog savjeta za inovacije (EIC) i Evropskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT), kao ključnim akterima u sprovođenju inovacione politike EU. EIC nudi ključne mogućnosti finansiranja za startap preduzeća, a Crna Gora, kao pridružena zemlja, ima pun pristup ovim sredstvima, sa specijalnim podrškom za “widening” zemlje poput naše. U prošloj godini sproveden je i poziv „EIC Pre-accelerator – Widening“ koji predstavlja novu pilot inicijativu Evropskog savjeta za inovacije (EIC), namijenjenu startapovima i MSP sa ciljem programa da ojača rane faze inovacija, poveća investicionu spremnost i pomogne preduzećima iz ovih zemalja da se bolje pozicioniraju za dalji rast – uključujući buduću prijavu za EIC Akcelerator. Fond je u prethodnom periodu već uspostavio saradnju sa EIC-om u implementaciji najprestižnijeg EIC programa Accelerator kroz sertifikovanje nacionalnog programa “Kolaborativni grantovi za inovacije” i implementaciju Plug-in šeme od oktobra 2023. godine.

Crna Gora aktivno saraduje sa Evropskim institutom za inovacije i tehnologiju (EIT), a Fond za inovacije igra ključnu ulogu kao EIT nacionalna kontakt tačka i partner u mrežama znanja (KIC-ovima) poput EIT Water, olakšavajući pristup programima i finansijama. Od januara 2024. godine Crna Gora je dobila hab (*EIT RIS Hub Montenegro*) koji je dio EIT zajednice i koji ima za cilj da što bolje poveže aktere iz Crne Gore sa partnerima koji su članovi EIT inovativne zajednice. EIT se sastoji od 10 tematskih mreža i sprovodi brojne programe: obrazovanje i obuku, saradnju na razvoju inovacija, istraživačke projekte. Povezuje aktere iz oblasti obrazovanja, privrede i istraživanja i ostvaruje veoma dinamičnu saradnju sa snažnom poslovnom orijentacijom. Takođe, Fond će nastaviti aktivno da promovise EIT pozive koji su namijenjeni različitim ciljnim grupama poput MMSP, startapovima, istraživačima, digitalnim inovacionim habovima (DIH), itd.

Kroz podršku Evropske unije (**EU Reform Facility**) implementira se projekat pod nazivom „Izgradnja efikasnog održivog i transformativnog javnog sektora (BEST-javni sektor) u Crnoj Gori“. Opšti cilj projekta je da podrži Vladu Crne Gore u razvoju i sprovođenju srednjoročnih reformi za poboljšanje efektivnosti, efikasnosti i spremnosti javnog sektora za pristupanje EU, kao i jačanju institucija i upravljanja javnim sektorom. Projekat implementira **Svjetska banka** iz grant sredstava dobijenih kroz Instrument pretpristupne pomoći (IPA III), a Fond je jedan od korisnika podrške u okviru ovog projekta.

Takođe, uz ekspertsku podršku Svjetske banke i ostalih partnera, Fond će tokom 2026. godine organizovati različite događaje i aktivnosti usmjerene podršci inovacionoj zajednici i razvoju startapova.

6.2. Učešće Fonda u različitim međunarodnim i EU programima i projektima

Fond je u prethodnim godinama postigao značajne rezultate u cilju umrežavanja sa regionalnim i evropskim partnerima i promociji projekata iz oblasti inovacija koji se finansiraju iz EU fondova.

U 2026. godini nastaviće se realizacija *INNOVABLUE* međunarodnog projekta finansiranog iz IPA ADRION programa, čiji je koordinator Digitalni inovacijski Hub InnovaMare iz Hrvatske, a Fond za inovacije učestvuje kao jedan od partnera na projektu (naziv projekta: “*Innovation network for development of solutions and technologies for sustainable blue economy in the Adrion region - INNOVABLUE*”). Osnovni cilj projekta je jačanje inovacionih kapaciteta za plavu ekonomiju u Jadransko-jonskom regionu kroz us- postavljanje jače regionalne saradnje, mapiranje potencijala regiona i kreiranje zajedničkih inicijativa. Projektni partneri su Hrvatska privredna komora, Univerzitet u Trstu, Regionalna zajednica privrednih komora Veneto, Tehnološki park Ljubljana, Fond za inovacije Crne Gore, Fakultet za elektrotehniku i informacione tehnologije Univerzitet “Sveti Ćiril i Metodije”, Inovacioni centar Mašinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Region Krit. Trajanje projekta je 36 mjeseci, a ukupan odobreni budžet projekta je 1,7 M EUR, od čega je za Fond za inovacije opredijeljeno 115,740.00 EUR. Projekat se realizuje u periodu od 01. jula 2024. do 31. decembra 2026. godine.

Takođe, Fond će nastaviti učešće u projektu ROBONET koji se finansira se u sklopu programa Interreg IPA Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2021-2027. Projekat ROBONET ima za cilj unapređenje i promociju primjene inovativnih plavih tehnologija za održivo upravljanje morskim i slatkovodnim ekosistema i podsticanje ulaganja u plavu ekonomiju u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. Koordinator projekta je Sveučilište u Zadru, a projektni partneri su Šibensko-kninska županija, Institut Ruđer Bošković, Privredna komora FBiH, Pomorski fakultet Kotor - Univerzitet Crne Gore i Fond za inovacije Crne Gore. Ukupan budžet projekta iznosi 1,1M EUR a budžet Fonda za inovacije je 142,800.00 EUR. Projekat se realizuje u periodu od 01. decembra 2024. do 31. marta 2027. godine.

U 2025.godini započeta je realizacija NET4GREEN projekta (naziv projekta: Prekogračni inovacioni ekosistem za jačanje eko-preduzetničkih vještina mladih i žena) fokusiran je na zajedničke izazove regije Južnog Jadrana, uključujući migraciju mladih, starenje stanovništva i visoku nezaposlenost mladih i žena. Projekt ima za cilj da odgovori na nedostatke obrazovnog sistema u odnosu na potrebe tržišta rada, kroz uspostavljanje programa obuka koji će osnažiti kapacitete organizacija za podršku biznisu (BSO) i samih mladih i žena kao budućih eko-preduzetnika. Kroz pristup koji uključuje otvorene inovacije, ko-dizajn i petostruku spiralu inovacija, projekat promoviše održivo preduzetništvo. Ključne aktivnosti uključuju izradu zajedničke prekogračne strategije, obuku za osoblje BSO organizacija i kreiranje programa za master kurs o eko-preduzetništvu. Koordinator projekta je Mediteranski agronomski institut Bari (Pulja, Italija), a projektni partneri pored Fonda su Razvojna agencija regije Molize i Regija Pulja (Italija), Startup Albania i Poljoprivredni institut iz Tirane (Albania). Fond je u septembru 2025. godine bio domaćin i u sklopu projekta NET4GREEN ugostio partnere iz Italije i Albanije u Podgorici, gdje je organizovao obilazak Naučno-tehnološkog parka i prezentovao crnogorski inovacioni ekosistem aktivnosti Fonda. Ukupan budžet projekta iznosi 1,07M EUR a budžet Fonda za inovacije je 166,672.00 EUR. Projekat se realizuje u periodu od 01.07.2025 do 31.12.2027. godine.

Pored navedenih projekata, Fond je sa partnerima iz regiona prijavio kao partner za podršku nekoliko novih međunarodnih projekata u sklopu EU Interreg IPA inicijativa i programa, čiji rezultati će biti poznati tokom 2026. godine.

Važno je istaći da je Fond za inovacije je pridruženi član EIT Water međunarodnog konzorcijuma koji okuplja 50 partnera iz 24 evropske države, uključujući vodeće univerzitete, istraživačke institute, industrijske kompanije, luke, organizacije civilnog sektora i inovacione mreže. Formiranje EIT Water kao snažne evropske mreže zasnovane na povezivanju istraživanja, obrazovanja i inovacija, predstavlja važan korak ka razvoju evropskog pristupa upravljanju vodenim resursima, jačanju otpornosti ekosistema i razvoju inovacija. Poseban fokus biće stavljen na podršku startapovima i MMSP kroz akcelerateore, inkubatore i programe povezivanja sa investitorima i tržištima širom Evrope, čime će se podsticati kreiranje

novih proizvoda, tehnologija i poslovnih modela. Fond će kroz svoje učesće aktivno raditi na povezivanju crnogorskog inovacionog ekosistema sa EIT Water mrežom, omogućavajući našim institucijama, kompanijama i startapovima pristup programima, partnerima, znanju i finansijskim instrumentima koji će biti razvijeni u okviru EIT Water-a. Ovo partnerstvo takođe otvara nove mogućnosti za učesće crnogorskih istraživača i inovatora u evropskim projektima, razvoju pilot-tehnologija, testiranju inovativnih rješenja i uspostavljanju saradnje sa vodećim institucijama u oblastima plave i cirkularne ekonomije.

Fond će u 2026. godini intenzivno raditi na umrežavanju i kroz niz događaja omogućiti našoj inovativnoj zajednici prenos iskustva i znanja o investiranju u startap preduzetnike. U cilju bolje apsorpcije sredstava iz EU fondova Fond će sprovoditi aktivnosti i podršku korisnicima kako bi se što bolje pripremili za prijavljivanje inovacionih projekata sa međunarodnim partnerima za *Horizon Europe*, *Interreg*, *Erasmus+*, i ostale dostupne EU programe. Takođe, aktivnosti će se nastaviti u dijelu formiranja mreže kontakata sa biznis anđelima i fondovima rizičnog kapitala (Venture capital) u cilju promovisanja crnogorskog startap ekosistema i podsticanja alternativnih načina finansiranja startap preduzeća iz Crne Gore.

Pored navedenih aktivnosti, nastaviće se regionalna saradnja sa različitim partnerima i asocijacijama iz regiona u cilju jačanja startap ekosistema na Zapadnom Balkanu, promocije preduzetništva i inovacija, povezivanja startapova sa investitorima i pružanja podrške kroz različite programe. Fond će nastaviti uspješno uspostavljenu saradnju i dobre odnose sa Startap Alijansom Zapadnog Balkana (*Western Balkan Startup Alliance*) kao i sa fondovima u regionu.

7. PROMOTIVNE I EDUKATIVNE AKTIVNOSTI U 2026. GODINI

Fond za inovacije Crne Gore ulazi u 2026. godinu sa jasnom vizijom da dodatno unaprijedi podršku inovacionoj zajednici, poveća prepoznatljivost svojih programa i osigura još veće povjerenje javnosti. Prošlogodišnji uspjesi su postavili temelje za ambiciozne planove, a Fond se fokusira na kontinuirani razvoj kroz unapređenje digitalnih platformi, organizaciju edukativnih događaja i jačanje odnosa sa medijima i međunarodnim partnerima.

Jedan od ciljeva za 2026. godinu jeste dalje unapređenje digitalnih kanala komunikacije. Planirano je redizajniranje i optimizacija portala za prijave na programe podrške, kako bi korisnicima bilo omogućeno lakše i intuitivnije korišćenje sistema. Takođe, planirano je unapređenje web sajta Fonda (www.fondzainovacije.me) sa ciljem poboljšanja dostupnosti informacija i kvaliteta komunikacije sa javnošću. Ove aktivnosti doprinijeće jačanju povjerenja u rad Fonda, unaprijediće interakciju sa korisnicima i olakšati odgovore na korisnička pitanja.

Poseban akcenat biće stavljen na širenje prisustva na društvenim mrežama i sprovođenje ciljano optimizovanih kampanja putem Google Ads platforme. Na ovaj način, Fond planira da se još više približi inovatorima i pruži im relevantne informacije o mogućnostima podrške.

Fond će tokom 2026. godine organizovati niz edukativnih i informativnih događaja koji imaju za cilj da pruže detaljne informacije o dostupnim programima podrške i olakšaju proces prijavljivanja. Info dani će se održavati odmah nakon objave javnih poziva za svaki pojedinačni program, dok će online otvorena vrata biti organizovana jednom nedjeljno u toku trajanja poziva.

Takođe, Fond će nastaviti da podstiče inovacionu kulturu kroz dodjelu grantova za organizaciju manifestacija i aktivnosti koje promovišu inovacije i preduzetništvo. Kroz programske linije za edukativne programe iz oblasti pametne specijalizacije, omogućićće se finansiranje obuka, kurseva i programa usavršavanja za mlade istraživače, studente i profesionalce.

U 2026. godini, Fond planira da intenzivira svoju saradnju sa medijima kako bi dodatno povećao vidljivost svojih aktivnosti. Planirane su raznovrsne medijske aktivnosti, uključujući TV gostovanja, intervjue, objavu stručnih članaka i prisustvo u online i štampanim medijima.

Na međunarodnom planu, Fond će nastaviti da gradi mrežu partnerstava sa relevantnim institucijama i organizacijama, promovišući crnogorske inovatore na globalnoj sceni. Cilj je povećanje međunarodne vidljivosti i otvaranje novih prilika za korisnike programa Fonda.

Posebna pažnja biće posvećena promociji korisnika kroz set promotivnih aktivnosti i predstavljanje priča o uspjehu. Cilj ovih aktivnosti je da se kroz konkretne primjere prikažu rezultati podržanih projekata, njihov razvojni potencijal i doprinos jačanju inovacionog ekosistema.

Fond će nastaviti aktivnosti na promociji robotike i inovacija među najmlađima kroz program „Robotika za najmlađe“. U septembru će Fond, povodom pet godina postojanja, realizovati promotivnu kampanju u okviru koje će biti predstavljeni rezultati posebnog istraživanja o efektima rada Fonda. Kampanja će imati za cilj dodatno jačanje vidljivosti Fonda i promociju inovacija koje nastaju uz njegovu podršku.

Kraj godine biće obilježen tradicionalnom godišnjom svečanošću na kojoj će biti predstavljeni rezultati rada Fonda u 2026. godini, kao i postignuća korisnika njegovih programa. Ove aktivnosti biće dodatno podržane pripremom i distribucijom biltena namijenjenog različitim javnostima i medijima. Ovaj događaj predstavlja priliku za promociju postignuća, kao i za umrežavanje i razmjenu ideja između inovatora, investitora i predstavnika relevantnih institucija, čime se dodatno podstiče razvoj i povezivanje aktera inovacionog ekosistema.

8. FINANSIJSKI PLAN ZA 2026. GODINU

Financijski plan Fonda za inovacije Crne Gore za 2026. godinu sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda za 2026. godinu i baziran je na pokazateljima poslovanja u 2025. godini i očekivanim prihodima i rashodima u narednoj godini.

8.1. UKUPNI PLANIRANI PRIHODI IZ NACIONALNOG BUDŽETA

Ukupni planirani prihodi iz Nacionalnog budžeta za 2026. godinu iznose 3.000.000,00 EUR.

Iz ovog budžeta se tokom 2026. godine planira pokretanje pet programskih linija za podršku inovativnoj zajednici, za čiju realizaciju je potrebno izdvojiti 2.500.000,00 EUR. Dodatno, za potrebe operativnog poslovanja i obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa, predviđeno je izdvajanje od 500.000,00 EUR;

PROGRAMSKA LINIJA	BUDŽET FONDA
1. Program za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	1.300.000
2. Provjera inovativnog koncepta	500.000
3. Podrška ranoj fazi razvoja startapova	400.000
4. Podsticanje inovacione kulture	100.000
5. Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	200.000
UKUPNO	2.500.000

Tabela 4: Plan podrške Fonda iz sredstava iz Nacionalnog budžeta tokom 2026. godine

U okviru troškova za navedene programske linije uračunati su troškovi evaluacije i monitoringa, što obuhvata angažovanje međunarodnih eksperata, ekspertske komisije i mentora koje procjenjujemo u bruto iznosu od 150.000,00 EUR.

U slučaju da planirana sredstva iz određene programske linije ne budu ugovorena u cjelosti, Fond će ih preusmjeriti na druge programske aktivnosti, kako bi se na najbolji način iskoristio budžet opredijeljen za podršku inovativnim projektima u 2026. godini.

Takođe, ukoliko dođe do ušteta u dijelu operativnih troškova, Fond može preusmjeriti troškove evaluacije i monitoringa sa programskih linija na operativne troškove, čime će osloboditi dodatna sredstva za podršku pozitivno ocijenjenih projekata koji su preporučeni za finansiranje od strane evaluatora ili Ekspertske komisije, ali se nalaze na rezervnoj listi jer nema dovoljno sredstava u okviru date programske linije.

OSTALA SREDSTVA – DONACIJE IZ PROGRAMA ULAGANJA OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA PRIVREDNI I EKONOMSKI INTERES CRNE GORE

Odlukom o izmjenama i dopunama "Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo, prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog

značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore”, koju je donijela Vlada Crne Gore 30. decembra 2021. godine, svaki aplikant je bio obavezan, između ostalog, uplatiti 100.000,00 EUR na escrow račun namijenjen razvoju inovacionog ekosistema u Crnoj Gori. Prema jasno definisanim pravilima, tek nakon odobrenja državljanstva aplikantu, sredstva se prenose na žiro-račun Fonda. Važno je napomenuti da Fond ne može samostalno donijeti odluku na koji način će koristiti ta sredstva, već je potrebna saglasnost Vlade za njihovo korišćenje.

Zaključno sa 31.12.2025. godine, na žiro-račun Fonda koji je otvoren kod Hipotekarne banke, specijalno za ove namjene, deponovano je ukupno 31.200.000,00 EUR. Ovo je izuzetno važan potencijalni izvor finansiranja inovacija u budućem periodu u Crnoj Gori i na osnovu saglasnosti Osnivača biće definisan način korišćenja ovih sredstava.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 15. maja dala saglasnost na „Plan razvoja inovacionog ekosistema korišćenjem sredstava iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore – Predlog za 2025. godinu“ koji je podnio Fond za inovacije Crne Gore. Na taj način, Fond je obezbijedio sredstva za pokretanje dodatnih aktivnosti u ukupnoj vrijednosti od 6 miliona eura.

Takođe, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 11. septembra 2025. godine dala saglasnost na Informaciju o korišćenju sredstava iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore sa Predlogom nacionalnog doprinosa za sprovođenje projekta „Podsticanje investicija u Crnoj Gori – Accelerating Investment in Montenegro (AIM) koju je dostavilo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i zaduzila Fond za prenos 990.000 EUR za sprovođenje aktivnosti navedenog projekta. Na ovaj način je tokom 2025. godine od raspoloživih 31.200.000 eura, 6.990.000 eura bilo rezervisano za trošenje.

Programom za nauku i inovacije 2026–2030 predviđeno je da se iz sredstava Programa ulaganja od posebnog značaja u 2026. godini realizuje novi Gov Tech program za finansiranje inovativnih rješenja u javnom sektoru. Planirana su sredstva ukupne vrijednosti od 2 miliona eura, koji će biti pokrenut u drugoj polovini 2026. godine.

Takođe, Programom za nauku i inovacije 2026–2030 predviđeno je da se iz ovih sredstava finansiraju i 3 programa koje će sprovođiti Naučno-tehnološki park Crne Gore, i to: LAUNCH@me u iznosu od 600.000 €; I4ME Hub u iznosu od 90.000 €; i „Montenegro Goes Abroad“ u iznosu od 800.000€. Posebnim ugovorom između Fonda i NTP-a biće propisan način i dinamika trošenja ovih sredstava.

Kako će tokom 2026. godine biti pokrenute procedure, ali neće biti sva sredstva ugovorena i imajući u vidu veliki iznos preostalih sredstava na žiro-računu, Fond smatra ekonomski opravdanim da na osnovu raspoloživih sredstava ubira pasivnu kamatu i na taj način obezbjeđuje dodatna sredstva za rad.

8.2. PLANIRANI RASHODI FONDA IZ BUDŽETA NAMIJENOG POTREBAMA OPERATIVNOG POSLOVANJA

U skladu sa očekivanim obimom posla, za operativne troškove opredijeljen je iznos od 500.000,00 EUR. Od toga procijenjeni troškovi zarada (uključujući poreze i doprinose) iznose 284.000,00 EUR. Imajući u vidu programski okvir Fonda koji sada uključuje i programske linije koje se kreiraju u saradnji sa drugim institucijama, uvođenje GBER-a (General Block Exemption Regulation) u programe Fonda što donosi kompleksniji način praćenja i izvještavanja državne pomoći, Pravilnika o nabavkama za korisnike programa Fonda koji nisu u obavezi da primjenjuju Zakon o javnim nabavkama koji takođe iziskuje kompleksnije planiranje i praćenje procedura nabavki, veliki broj projekata za koje je neophodno sprovođiti monitoring, kao i značajnije učešće Fonda u međunarodnim projektima, planirano je angažovanje još najmanje četiri novozaposlena lica, u skladu sa Aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Pored navedenog, planirano je i usklađivanje zarada dijela zaposlenih, shodno povećanju aktivnosti i broja i obima programa koje će Fond sprovođiti u narednom periodu.

Potencijalne izmjene budžeta za operativne troškove i Plana javnih nabavki mogu nastati na osnovu saglasnosti Vlade po osnovu korišćenja sredstava iz programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore.

Troškovi naknada članovima Odbora direktora planirani su u bruto iznosu od 56.994,10 EUR, dok je za troškove naknada po osnovu ugovorenih usluga namijenjeno 15.000,00 EUR.

Troškovi dnevnica za službena putovanja (uključujući i troškove smještaja) u zemlji i inostranstvu planirani su u iznosu od 16.382,60 EUR, dok je za javne nabavke izdvojeno 127.623,30 EUR.

Zaključkom Vlade od 01. avgusta 2024.godine, Fondu je data saglasnost za korišćenje prostora u okviru Naučno - tehnološkog parka Crne Gore, ukupne površine 173,30 m². Ukupni troškovi rente na godišnjem nivou (uključujući režijske troškove) procjenjuju se na 50.000,00 EUR , a oni će biti pokriveni iz ušteta ostvarenih u prethodnom periodu.

...**IDEJE SE**
ISPLATE!...

